

регіонального співробітництва. Для визначення перспективних напрямів та найефективніших його форм нагальною необхідністю є використання інформації щодо результатів розвитку такого співробітництва на території країни та її відповідні обробка й оцінка. Застосування з цією метою методів та прийомів аналізу спеціалізованої системи показників міжрегіонального співробітництва має спрощувати формалізацію його результатів та їх інтерпретацію у перспективне планування.

Запропонований у цій статті порядок визначення рейтингу регіонів визначає перспективні напрями (території) при плануванні подальшого розвитку регіонів, заходів системного просування місцевих виробників на регіональних споживчих ринках, географічні орієнтири міжрегіональної інвестиційно-виробничої співпраці, локалізацію центрів економічного зростання в межах країни. Отримані оцінки дозволяють окреслити орієнтири внесення коректив у регіональні Стратегії чи плани дій місцевої влади сумісно із зацікавленими суб'єктами господарювання та громадськістю.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про порядок розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку: Постанова Кабінету міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1186-2011-%D0%BF>.
2. Моделирование устойчивого развития регионов: монография / Под общей ред. Кизима Н.А. – Х.: «ИНЖЭК», 2010. – 180 с.
3. Бевз І.А. Оцінка соціально-економічного розвитку регіонів України у докризовий та посткризовий періоди [Електронний ресурс] / І.А. Бевз, Н.О. Федяй // Ефективна економіка. – 2013. – № 7. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2168>.
4. Чмир О.С. Системний підхід до прогнозування розвитку регіонів / О.С. Чмир, Я.В. Хоменко // Університетські наукові записки. – 2008. – № 3. – С. 445-451.
5. Пархоменко Н.О. Характеристика економічних показників стабільного розвитку регіону (на прикладі Луганської області) / Н.О. Пархоменко // Бізнес-Інформ. – 2013. – № 4. – С. 117-121.
6. Паршин Ю.І. Оцінка регіонального розвитку за комплексною системою показників / Ю.І. Паршин // Економіка і регіон. – 2013. – № 4 (41). – С. 22-27.
7. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2015. – 204 с.
8. Статистичний збірник «Регіони України» / ред. О.Г. Осауленко. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – Ч. 1. – 290 с.
9. Україна у цифрах 2014 рік: статистичний збірник // За редакцією І.М. Жук. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 239 с.

UDC 332.142

Iefanova T.I.
Post-graduate Student
Dnipropetrovsk National University named after Oles Gonchar

FORMING OF INTRAREGIONAL DIFFERENTIATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

The article identified and studied economic disparities in Dnipropetrovsk region. The main financial indicators of regional development – GRP per capita and per capita income. Approbation took place at the approach of regions of Dnipropetrovsk region and confirmed the effectiveness of mathematical modeling. The necessity regulation of economic development was proved.

Keywords: region, regional development, disparities, regional differentiation, regional development strategy.

Єфанова Т.І. ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОРЕГІОНАЛЬНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

У статті визначено та досліджено економічні диспропорції розвитку Дніпропетровського регіону. Виділено основні фінансові показники регіонального розвитку – ВРП на душу населення та доход на душу населення. Апробація підходу відбувалася на діяльності районів Дніпропетровського регіону і підтвердила ефективність методів математичного моделювання. Обґрунтовано необхідність регулювання процесів економічного розвитку регіонів.

Ключові слова: регіон, регіональний розвиток, диспропорції, регіональна диференціація, стратегія розвитку регіону.

Ефанова Т.И. ФОРМИРОВАНИЕ ВНУТРИРЕГИОНАЛЬНОЙ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье определены и исследованы экономические диспропорции развития Днепропетровского региона. Выделены основные финансовые показатели регионального развития – ВРП на душу населения и доход на душу населения. Апробация подхода происходила на деятельности районов Днепропетровского региона и подтвердила эффективность методов математического моделирования. Обоснована необходимость регулирования процессов экономического развития регионов.

Ключевые слова: регион, региональное развитие, диспропорции, региональная дифференциация, стратегия развития региона.

Statement of the problem. At the present time not only in Ukraine but in the world there is increasing interest in the development of evidence-based strategies for the development of certain areas and regions. Transformation processes related to political and economic change in the course of Ukraine creates a different effect on the development of Ukrainian regions. Some regions have mobilized their potential and gradually adapt to the realities of the present and developing in difficult economic conditions economic development

of Ukraine, while others remained in a state of deep economic stagnation.

We confirm that in recent years there has been uneven regional growth, which creates a number of problems for the state namely:

- slower economic growth, because of the need to direct the resources of regional equalization, not to improve the conditions of development;
- increasing social displeasure;
- strengthening disintegration processes.

One of the most important aspects of regional imbalances in favor differing vectors political regions. There is no clear separation of powers, resources, areas formed a situation where the direction of improving the economic policy in the region depends not only on the effectiveness of its implementation, but on the political situation and the priorities of local authorities.

Most countries reduce uneven socio-economic development of administrative structures is one of the main issues in the development strategy of regional development. A prospect for economic growth and welfare at the national level depends on how the state is able to eliminate disparities in interregional development.

Therefore, uneven regional development is considered as one of the main threats to the agreed areas of economic growth of any country. That is why overcoming unevenness is one of the most important tasks in developing an effective regional strategy aimed at localization of social tension in society. This strategy should take into account the most local characteristics of active regions to encourage self-development and management of labor and productive capacity.

Analysis of the latest studies and publications.

Current conditions set for public authorities a large number of challenges in the field of regulation of economic development. The process of reform that is being carried out primarily conducted at the regional level. To these were effective implementation of the state must consider a number of different aspects that are inherent in the regions:

- uneven regional development;
- socio-economic situation;
- intraregional differentiation;
- the standard of living;
- the results of the regional development program based on social initiatives.

Consideration of these aspects is only possible by using methods of economic-mathematical modeling.

Numerous scientific papers both native and foreign scientists dedicated to the study and analysis of various aspects of the uneven development of national economies and its manifestation in the form of imbalances. Among them, in particular, can be identified N. A. Kyzym [1], O. V. Raievska [2, 3], A. N. Shvetsov [4], V. N. Leksyn [5], M. Porter [6], John. Harveya [7] and many others [8, 9].

For example, J. Harvey [7, p. 546-548] identifies and analyzes in detail the example of the United Kingdom of factors that could lead to regional disparities: lack of natural resources in the region; limited capital, which does not use the full resources of the region; stagnation or decline in business activity in key areas of the region. M. Porter [6, p. 243-244] developed his own theory of economic clusters based on the idea that industry with higher growth rates are grouped together, while in other areas of activity is very weak, thus creating conditions for cumulative process of uneven development and thus for strengthening imbalances. V. N. Leksyn [5, p. 92] and A. N. Shvetsov [4, p. 95-96] strengthens regional disparities, see in cyclical economic processes, the availability of environmental problems and the associated dramatic changes in people's lives. Most regional differentiation is felt when there is a crisis in production, environmental disaster and so on, and people are not able to relocate to a rosier region. That's when talking about deprived areas and the need for selective state support certain region.

M. Nekrasov [10, p. 139-140] distinguishes territorial disparities current character, which, in his opinion, should be attributed to an imbalance of certain

related manufacturing industries and disparities related to the violation of the territorial principle of proportionality foundations of economic development, during which the author understands the mistakes in placing production of large industrial facilities. At the same time, N.A. Kyzym [1, p. 40-42] and A.V. Raievska [2, p. 25-27, 3] in their writings formed the fundamental and applied principles of territorial disparities study, development and implementation of regional policy.

It should be noted that the most obvious reason is uneven because the structure of the economy of some regions is extremely complex, since numerous inherent internal processes and relationships, often a situation arises that it develops in different directions.

The work of W. Izard proved this [11, p. 114-116], he noted that the traits are unique regions and their development is complex interdependence. In this system intertwined: population, availability of resources, production location, features local management, the distribution of income between different social groups, balance of payments, markets, administrative and political organization, incentives and social goals. All these systems are interconnected in this tangle of systems inter-regional linkages, flows of goods and money, population movements, transportation routes and general socio-cultural interaction, including decision-making processes.

Just consider the uneven development only negative aspect would be incorrect, because keep in mind the twofold impact of disparities in economic development. The positive aspect is that it creates uneven conditions for accelerating economic development that is leading and lagging regions is pulling up to a higher level of development. However, the negative effects that cause uneven development is more threatening problem.

Nowadays most authors have analyzed uneven regional development only in terms of statistical indicators, often identifying uneven as imbalance or asymmetry. This is no approach to the assessment of complex uneven, both in the inter-regional scale, and at the country level. Until now, scientists are ignored causes formation of intraregional differentiation and its impact on the efficiency of the entire economy.

This is precisely why **the purpose of this article** is to identify the factors of uneven regional development and the ways to overcome their, as a source of the threat to economic growth in the areas.

The main material of the research. Legal support plays a key position in the formation of regional policy of Ukraine. Nowadays the main part of the legal framework of regional development is the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of National Strategy of Regional Development until 2020» [12]. The project of development strategy Dnepropetrovsk region [13] developed in accordance with the National Strategy for Regional Development until 2020. This legislation includes priority directions of regional policy, both in terms of national interests, so in terms of local needs, identifies the main problems of regional space, and involves the development of a mechanism eliminating disparities in socio-economic development.

The socio-economic situation, which consists in the region is characterized by certain combinations of parameters of regional development, which are specific to each region, which are part of the region. We have stated that structural imbalances on the regional level are systemic in nature and pose a threat not only to the smooth functioning of the area, but also economic security.

Especially significant regional development disparities are the Dnipropetrovsk region in terms of gross regional product (GRP) per capita (Figure 1, Figure 2) [14]. So,

if in 2010 the ratio between the maximum (Dnipropetrovskiy area – 33 236 UAH) and minimum (Yuriivskiy area – 11 081 UAH) Values of GRP per capita was 2,99 times, while already in 2014 this ratio was 3,54 times (Dnipropetrovskiy area – 49 000 UAH, Yuriivskiy area – 13 845 UAH). In 2010 nine districts (Vasylkivskiy, Dnipropetrovskiy, Krivorizkiy, Nikopolskiy, Pavlohradskiy, Pokrovskiy, P'iatykhatskiy, Synelnykivskiy and Tsarychanskiy) the figure exceeded the average for the region, while in 2014 only six areas (Vasylkivskiy, Dnipropetrovskiy, Krivorizkiy, Nikopolskiy, Pavlohradskiy and Synelnykivskiy) were in this list.

One of the main development indicators of the region is disposable per capita income (Figure 1, Figure 2). Its size shows not only regulated laborers' state level wages, but also additional income, income from business activities.

Analysis of GDP and income per capita areas of Dnipropetrovsk region revealed as convergence and divergence of these indicators [14]. So in 2010, the biggest gap between these indicators, which was 1,6 times showed Vasylkivskiy, Dnipropetrovskiy, Krivorizkiy, Nikopolskiy and Pavlohradskiy areas. This result indicates that most regions have developed more or less uniformly. The situation has changed in 2014 in the development areas grouping clearly evident, proof of

this is the growing gap of 12,5% in areas such as Apostolivskiy, Vasylkivskiy, Dnipropetrovskiy, Krivorizkiy, Nikopolskiy and Pavlohradskiy. This indicates that the region most often found low values of income and only a few areas have significant deviation. Thus, it is growing rapidly with more developed areas leads to increased differentiation.

The existing disparities in economic and social development of the Dnipropetrovsk region due to lack of or insufficient amounts of investment income. Solving these problems is possible only with a balanced regional policy which is held in the investment area. The main source of financing fixed investment in the region remain own funds of enterprises and organizations, while comparing the values for 2010 and 2014 can state their increase to 13,69% (Figure 3, Figure 4) [14]. Comparing situation in Dnipropetrovsk region from 2014 to 2010 we claim about reducing in the share of fixed capital investments from the state budget (at 1,99%), bank loans (at 9,02%) and other sources (at 3,39%).

So, today the regional economic system of Dnipropetrovsk region is stating of major changes that require real evaluation and unambiguous wording. Traditional approaches and methods of forming effective strategies for regional development in contemporary reality, characterized by the absence of any reliable quantita-

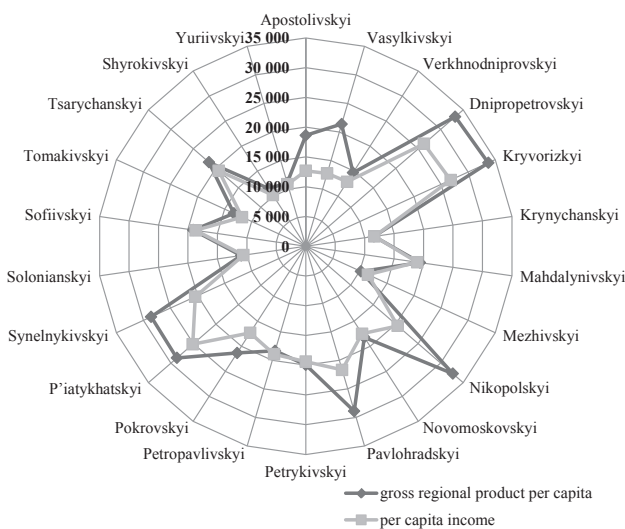

Fig. 1. Indicators of GRP and per capita income in the Dnipropetrovsk region in 2010

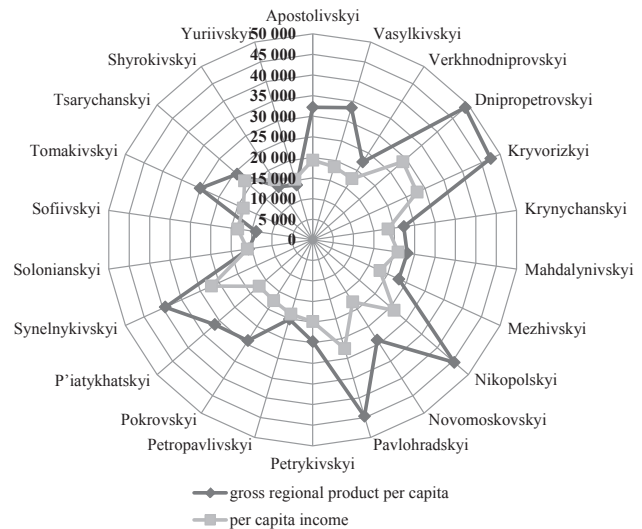

Fig. 2. Indicators of GRP and per capita income in the Dnipropetrovsk region in 2014

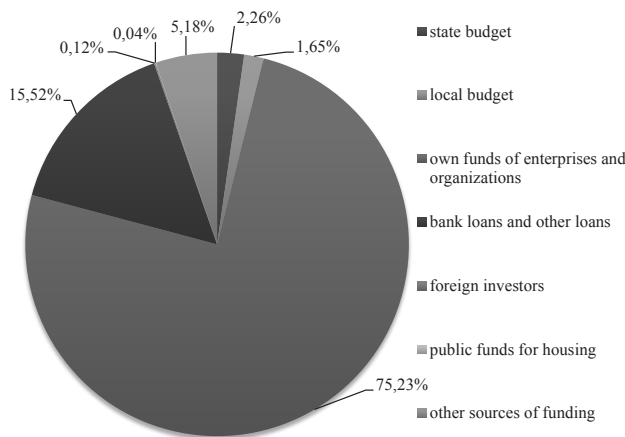

Fig. 3. The structure of investment in fixed assets of Dnipropetrovsk region by source of funding for 2010

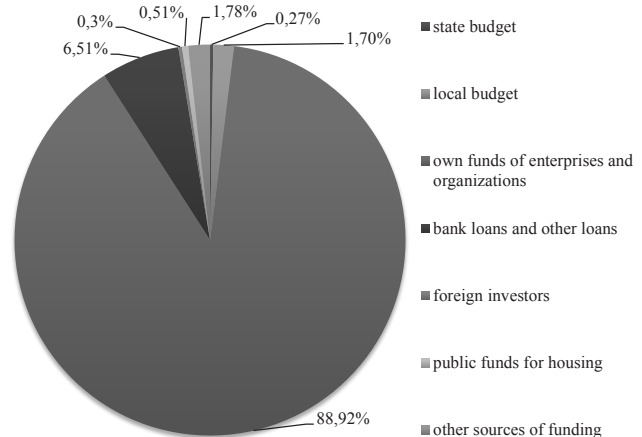

Fig. 4. The structure of investment in fixed assets of Dnipropetrovsk region by source of funding for 2014

tive projections across the country make the task of developing a promising socio-economic strategy at the regional level is very challenging.

Formation of this strategy is a multistage task and involves solving a number of interrelated tasks that are part of a cybernetic system whose elements are in close synergistic relationship. Development of balanced social and economic strategies based on qualitative and quantitative development should strengthen the social dimension of development, which in turn is a catalyst for economic recovery in the area. That is, the social component enhances economic and vice versa.

For the analysis of uneven regional development instruments applied theory of convergence. Convergence – is to reduce the gap (convergence) indicators of economic development. The tools of the theory of convergence can be divided into two groups: static and dynamic. Statistical analysis apparatus σ -convergence provides a statistical evaluation of the process and tools of analysis of β -convergence – dynamic [15].

Conclusions and prospects for further scientific developments in this direction. Summarizing all the information we can assert that the analyses of disparities in social and economic development of Dnipropetrovsk region are relevant and important. Insufficient consideration trends in regional development could lead to deterioration of the economic situation not only in the region but also as a consequence of the country. For further and more detailed studies are encouraged to develop a balanced regional development strategies to local features were key base and became the independent and effective governance at the regional level, thereby eliminating the contradictions that arise in the implementation of regional development programs.

REFERENCES:

1. Кизим Н.А. Неравномерность регионального развития в Украине: теоретические основы, инструментарий диагностики, тенденции: монография / Н.А. Кизим, Е.В. Раевнева, А.Ю. Бобкова. – Х.: ИД «Инжек», 2011. – 224 с.
2. Раевнева О.В. Моделирование антикризисового управління регіоном / О.В. Раевнева, Ю.Н. Голяд. – Х.: ХНЕУ, 2007. – 300 с.
3. Раевнева Е.В. Статистический анализ неравномерности развития регионов Украины / Е.В. Раевнева, О.А. Гейман, А.Ю. Бобкова // Бизнес-информ. – 2009. – № 4 (2). – С. 125-129.
4. Лексин В.Н. Государство и регионы: Теория и практика государственного регулирования территориального развития / В.Н. Лексин, А.Н. Швецов. – [6-е изд.]. – М.: Либроком, 2012. – 368 с.
5. Лексин В.Н. Региональная политика в контексте угроз и рисков стабильного функционирования государства / В.Н. Лексин // Проблемный анализ и государственно-управленческое проектирование. – 2013. – Т. 6, № 5. – С. 89-98.
6. Porter M. On Competition // Harvard Business School Press. – 1998. – 496 p.
7. Харвей Дж. Современная экономическая теория. Вводный курс: учеб. пособие / Дж. Харвей. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 748 с.
8. Харламова Г.О. Эффекты конвергенції / дивергенції в інвестиційному кліматі регіонів України / Г.О. Харламова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6 (96). – С. 183-190.
9. Долішній М. Про рівномірність економічного розвитку регіонів України / М. Долішній // Регіональна економіка. – 2002. – № 2. – С. 7-17.
10. Некрасов Н.Н. Региональная экономика: теория, проблемы, методы / Н.Н. Некрасов – [2-е изд.] – М., 1978. – 340 с.
11. Изард У. Методы регионального анализа: введение в науку о регионах / У. Изард. – М.: Прогресс, 1966. – 659 с.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 06.08.2014 р. № 385 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
13. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblrada.dp.ua/strateg>.
14. Офіційний сайт Головного управління статистики у Дніпропетровській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnestrstat.gov.ua/>.
15. Омельченко О.І. Оцінка міжрегіональної диференціації в Україні та обґрунтування пріоритетів державної регіональної політики // Регіональна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_DN_2011/Economics/13_81696.doc.htm.